

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. IV. Quibus modis obliget præceptum affirmativum confeßionis fidei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

ambiguis, quibus alij intelligerent eum significare se esse verè Religiosum, illicitè tamen ita significaret se esse sacerdotem idolorum.

75 Nota Tertio, in his omnibus casibus cauendum esse scandalum; quod facillè accideret quando quis uteretur eiusmodi signis coram eis, qui ipsum norunt, & ignorantes causam ob quam id licitè faceret, putarent eum negasse fidem, eiusque auctoritate ad hanc negandam incitarentur, aut saltem ad eiusmodi signis illicito modo utendum.

76 CONCLUSIO X. Quando princeps infidelis statuit ut Christiani in ipsius terris degentes gerant certum signum quo tales agnoscantur, siue id faciat ob finem politicum, siue ob aliud, licitè ad vitandum graue periculum eiusmodi signi gestatio omittitur à Christianis, tam indigenis, quam alijs quibus illac transeundum est. Ita Auctores citati pto conclus. 8. & patet ex dictis; quia ille princeps nullam habet potestatem præscribendi mihi certum modum, quo in tali casu teneatur profiteri meam fidem, quare ommissio illius signi in tali casu nullo modo est signum abnegationis fidei. Et confirmatur: quia aliàs posset earatione tyrannus statim deprehendere omnes Christianos in ipsius terris degentes, eosque occidere, & ita fidem penitus extinguere. quod esset grauissimum incommodum.

Ad argumentum Caietani positum num. 36. nego maiorem: nulla enim hic est fidei interrogatio, ad quam fidelis teneatur respondere.

D V B I V M IV.

Quibus modis obliget præceptum affirmatiuum confessionis fidei:

77 Nota hoc præceptum dupliciter posse nos obligare. Primò per se, siue ratione ipsius fidei, quæ hic & nunc confessionem sui externam postulat, ne ipsius honor detrimentum patiatur. Secundò, quasi per accidens ratione alicuius alterius virtutis. Ponemus autem hic breuiter varios casus vtriusque huius obligationis, & sequenti dubio quasdam difficultates circa eas occurrentes examinabimus.

78 CONCLUSIO I. Fides obligat ratione sui ad confessionem. Primò, quando quis recens admittitur in Ecclesiam; cum enim homines nequeant videre internam fidem, talis visibili Ecclesiæ constanti ex hominibus non modò interna fide, sed etiam externa eius confessione debet vniri. Deinde hæc vnio nequit fieri inter homines & humano modo nisi per externum aliquod signum: tale autem signum necessariò debet esse confessio fidei saltem implicita; imò ea ipsa petitio qua quis petit admitti ad Ecclesiam siue communionem fidelium est quedam implicita confessio fidei. nā hoc ipso quo ostendo me velle Ecclesiæ vniri, declaro me eius fidem credere, atque ita hanc externus profiteor. Hinc baptismus à Trident. sess. 6. c. 7. dicitur Sacramentū fidei, quia in eo fidē profitemur; vnde etiam Ecclesia semper iussit eos, qui ipsam adulti volūt ingredi, explicite fidei articulos profiteri.

Trident.
Baptismus
Sacramentū
fidei.

79 Secundò, quando quis alios tenetur in fide instruere: hoc enim fieri nequit nisi ipse eā profiteatur. Quomodo enim potero persuadere ut hoc vel illud credas, nisi ostendam me id credere?

Tertio, quando alicuius externa confessio est necessaria, vel valde utilis ad aliquoū vel conuersionem ad fidem, vel in eadem vacillantium confirmationem. Quod maximè accidit quando quis est magna auctoritate apud aliquos infideles aut minus firmos in fide, præsertim si hi alias crederentur fidem metu tormentorum, aut similem ob causam negaturi: talis autem tunc tenetur profiteri fidem non tantum ratione caritatis, qua tenetur aliorum saluti consulere, sed etiam ratione virtutis fidei, cuius honor exigit ut eam non modò in nobis, sed etiam in alijs quantum possumus promoueamus. sicut virtus v. c. castitatis, non modò obligat me, ut castè viuam, sed etiam ut quantum possum peccata luxuriæ in alijs impediam. Ex quo patet et si alij teneantur ex præcepto negatiuo non negare fidem; tamē me ex præcepto affirmatiuo eo casu teneri ad confessionem fidei; quia hanc omittendo pecco, non per actum positium, sed per omissionem actus præcepti necessarij ad fidei conseruationem.

80 Quarto, quando aliqui coram nobis fidem irridunt aut blasphemant, tenemur eam profiteri, vel ostendendo palam nos eam magnificare, vel eos etiam reprehendendo, si sine periculo id facere possimus. Idque etiam locum habet, quamuis non speretur emendatio aliorum: quia per eam increpationem & fidei professionem eius honor ab alijs laus aliquo modo restituitur; sicut si audiens alicui detrachentes, hunc laudarem, eosque mendacij arguerem, illi famam restituerem. Quod si illi putentur emendandi, teneor etiam ad eam confessionem ut in ijs fidem conseruem iuxta tertium casum, aut etiam ex præcepto correctionis fraternæ.

Quintò, quando cumque non confitendo viderer moraliter negare fidem: sed tunc propriè obligor præcepto negatiuo.

81 Sextò, ad fidei confessionem iure positio ex Trident. sess. 24. cap. 12. de reform. & sess. 25. c. 2. de reform. tenetur Primò, prouisi de beneficijs, quibus animarum cura annexa est, adeoque omnes Episcopi, Pastores, & similes. Secundò, admissi ad canonicatus, aut dignitates in Ecclesijs cathedralibus: qui omnes tenentur coram personis ibi præscriptis ex certa formula professionem fidei facere. Tertio, ex proprio motu Pij Quinti, qui incipit, *In sacrosanctis*; Doctores, Magistri, Regentes, alijque siue clerici, siue laici, qui in publicis Academijs, Vniuersitatibus, aut alibi cuiusvis facultatis, lectoris, siue Professoris ordinariam aut extraordinariam cathedram obtinere aut retinere volunt, tenentur similiter fidem profiteri. quæ Sanchez doctè explicat Sanchez l. 2. de Præceptis c. 5.

82 CONCLUSIO II. Ratione aliarum virtutum confessio fidei obligat; Primò, ratione religionis, quotiescumque vel audiendo Sacrum, vel Sacramenta suscipiendo, vel Venerabilem Eucharistiam comitando, vel transeuntem honorando,

Fidei honor
exigit ut
etiam in
alijs pro
moueamus.

Blasphemantes
tenentur
corripere
etiam si
emendatio
nis, militi
mea grauius
malum.

Trident.
Beneficijs
& quidā alij
tenentur ad
fidei professi
onem.

Sanchez.

rando, vel alijs de causis tenemur Deo aliquem externum cultum exhibere. Quia hæc exhibitio est implicita quadam fidei confessio. Secundò, ratione caritatis, quando illa confessio est necessaria ad proximi instructionem, conuersionem, vel in fide & pietate confirmationem. quæ obligatio in Prælati & Pastoribus oritur etiam ex virtute iustitiæ. Quanto autem cum periculo ad hæc obligemur, dicemus infra.

D V B I V M V.

Quando obliget præceptum affirmatiuum confessionis fidei.

Hæc difficultas præcipue proponitur, vt sciamus quatione obligemur tempore persecutionis, aut quando alias sumus in consortio hæreticorum, fidem confiteri; præsertim si nos de fide nostra interrogent; & quando sit peccatum tunc eam tacendo, aut simili ratione occultare.

83 Vbi Nota Primò, nos varijs modis posse nostram fidem occultare. Primò, merè negatiuè, siue præcisè eam non confitendo; Secundò, nos ipsos occultando vt repetiri non possimus, aut aliò fugiendo; Tertio, si interrogati taceamus; Quartò, si ambigüè vel aliàs nihil ad rem pertinentia respondeamus; Quintò, vtendo veltibus, aut alijs signis infidelium. Sed de hac re satis egi dubio 3. quare omisso quinto modo de reliquis hic agemus.

84 Nota Secundò, D. Thomam 2.2. quæst. 3. a. 2. docere, confessionem non esse semper necessariam, sed tunc quando per eius omissionem subtraheretur honor debitus Deo, & etiam utilitas proximis impendenda, puta si aliquis interrogatus de fide, taceret, & ex hoc crederetur, vel quòd non haberet fidem; vel quòd fides non esset vera; vel alij per eius taciturnitatem auerterentur à fide. Vbi videtur assignare tres casus, in quibus interrogatus circa suam fidem tacendo peccaret. Primus, quando ideo alij putarent eum non habere fidem; Secundus, quando alij ideo putarent fidem non esse veram; Tertius, quando alij ideo à fide auerterentur: vt fieri posset quando ita interrogatus esset magna auctoritate, & alij crederent eum hoc facere, quia nequit fidem defendere, aut quia timeret puniri propter eam, & ita redderentur aut dubij in fide, aut timidiiores in eius confessione.

85 Sed hæc doctrina videtur habere aliquam difficultatem: Primò, quia primus casus non videtur verus: nam secluso omni alio incommodo, quòd aliqui credant me non esse Catholicum, non videtur tanti momenti, vt id cum graui meo periculo teneat euitare; aliàs enim numquam liceret dissimulare fidem, aut eius occultandæ causa inter infideles eorum habitu vt, quia inde accidit multos putare talem non esse fidelem; quod tamen dub. 3. ostendimus sæpè esse licitum.

86 Banez igitur ibidem dub. 1. conclus. 3. & quidam alij docent, doctrinam D. Thomæ intelligendam esse, quando quis interrogatur à potestate

Coninck de act. supernat.

publica, v. c. à principe, eiusue præfecto aut magistratu, etiam si id aliàs secrete fiat: putant quæ nos tunc semper teneri apertè fidem confiteri. Quia tunc videtur honor fidei exigere vt eam confiteamur, & tacendo videmur eam erubescere contra prohibitionem Christi Lucæ 9. minantis se eos negaturum coram Patre suo, qui ipsum erubuerint confiteri coram hominibus. Et confirmatur, quia præceptum affirmatiuum confitendi fidem aliquando obligat; ergo maxime in dicto casu. Alij tamen volunt hoc solum esse verum quando quis ita interrogatur publice; quia quòd vnus aliquis, etià princeps, putat me, præsertim priuatum hominem, non esse fidelem, non videtur tanti esse momenti, quia inde honor fidei parum aut nihil videtur minui; secus autem esse quando multi id putant.

Sed hæc etiam responsio est difficilis: nam quòd etiam princeps cum omnibus suis putet aliquem priuatum hominem esse fidelem, aut infidelem, non videtur semper tantum promotioni siue honori fidei posse prodesse, aut obesse, vt ideo teneat cum periculo vitæ eam posituè confiteri. Confirmatur, quia aliàs quoties aliquis sciret illos putare se esse infidelem, teneretur etiam non interrogatus suam fidem coram eis profiteri: atqui hoc est apertè falsum, & contra exemplum S. Sebastiani, & aliorum Christianorum, qui olim in aulis tyrannorum habitabant, & ab ijs, tota quæ eorum familia, imò communiter ab omnibus infidelibus, putabantur esse cultores deorum; nec tamen ideo fidem suam coram ijs profitebantur, nec in hoc ab alijs vnquam reprehensi sunt. Maior autem probatur, quia si interrogatus vel ideo præcisè teneatur confiteri fidem, ne credatur infidelis, cum tam credatur esse infidelis ante interrogationem quàm postea, eodem modo tenebitur eam confiteri priùs ac postea.

Ad argumentum Banez, Respondeo esse alios casus in quibus præceptum confessionis fidei obligat (vt patet ex dictis dub. 4. & infra ostendemus) in quibus eam erubescere est contra præceptum Christi. quare ille locus Lucæ non conuincit præceptum confessionis fidei, per se loquendo, siue exclusis alijs incommodis, semper obligare quoties coram tyranno interrogamur.

Secunda difficultas est, vtum tempore persecutionis liceat fugere? Olim Tertullianus cum suis Montanistis, & quidam alij hæretici docebant, esse absolutè illicitum fugere tempore persecutionis. Sed omnes Catholici semper docuerunt communiter licere fugere tempore persecutionis, quamuis quibuldam personis id in quibusdam casibus sit illicitum, quos infra explicabimus.

Tertia difficultas est, an, quando interrogatus à tyranno tacet, debeat ceteri moraliter siue interpretatiuè negasse fidem? Quidam hic eodem modo distinguunt inter eum, qui à priuato interrogatur, & eum qui interrogatur publica auctoritate: & putant hunc censeri negare fidem si taceat; secus tamen esse de priore.

Sed ego hac in re non possum videre discrimen; nam qui interroganti an Christianus sit

Cc

siue

87 Non semper tenemur euitare ne alij etiam principes, putent nos esse infideles.

88

89 Error Tertulliani & Montanistarum.

90

91